

Lafargek porlanaz gain lan-zuzenbidea nola kiskalarazi duen Grezian

Pello Zubiria Kamino
@pellozubiria

Osasun eta gizarte segurantzarik gabeko lan kontratuak, enplegu agentzia pribatuen nagusitasuna, egun eta ordukako kontratuak, pagarik gabeko lanaldi derrigortuak, mugarik gabeko kanporatzeak, soldata jaitsiera etengabeak... Nola gertatu da langileen prekarizatzeko basati hau? Jakina zen konpainia handietako ugazabek sustatu dutela herrialde bakoitzeko lan zuzenbidea herdoiltzeko estrategia. Grezian agiri eta guzti erakutsi dute hori nola bultzatu duen multinazional batek.

“Grezio iritzi publikoan gauza zabaldua da herrialdeko lan arautegia *lobbyen* presiopean eraitsi dutela. Orain artean, ordea, hori berretsiko zuten frogak falta ziren. 2011ko azaroko e-posta batek frogatzen du Lafarge zementu multinazional frantsesak, lehendik ere hainbat eskandalutan nahasia denak, arrakastaz esku hartu zuela garai hartan Atenasko gobernuak erabaki zuen lan kodearen erreforma historikoan”.

Investigate-Europe kolektiboan ari diren Benoît Drevet, Leila Minano eta Nikolas Leontopoulos kazetariak eman dute albistea: “Lafarge zementugileak nola eskatu eta lortu zuen Greziako lan arautegia eraistea”. *Investigate-Europen* zortzi herrialdeko bederatzi kazetari ari dira eta ikerlan hau abiatu zuten *Efimerida ton Syntakon* egunkari greziarrak eskuratu ahal izan zituen e-posta konfidentzial batzuetatik.

Gaia bere garaian kokatzeko, gogoratu 2011n erori zela lehen ministro kargutik Georgios Papandreu sozialdemokrata, 2010etik kanpo zorraren krisi bortitza kanpatuta. Ordurako Europako agintariak Greziari bere kanpo zorra berregituratzeko plan ekonomiko oso gogor bat ezarri nahi zioten eta Papandreuk plan hori herriarrei erreferendumean eskaintzea agindu zien. Grezia eurotik irteteko aukera aipatzen zen hilabete haietan. Alabaina, Papandreuk bateko eta beste presioen aurrean amore emanda kargua utzi zuen.

Denak parlamentuko jokoari begira zeuden artean indar ekonomikoek, orain modernoek *botere errealek* deitzen dietenek, zertan zebiltzan erakusten dute Lafargerren Greziako lehendakari Pierre Deleplanque Nazioarteko Diru Funtzaren (NDF) ordezkari Bob Traa holandarrari bidalitako e-postek.

Heracles-Lafarge konpainiak Grezian 1.800 enplegatu dauzka, 422 milioi euroko salmentak eta 41 milioiko etekinak. Hiru zementu fabrika dauzka, horietako bat, Volos herrikoa, Europako handiena, porlana itsasoz esportatzeko aldamenean bere portu propioa ere baduena. %100 Lafarge-Holcim multinazional frantsesarena da: 100.000 langilerekin 25.000 milioi euroko salmentak dauzka planeta osoko 100 herrialdeetan barrena.

Lafargeko buruak NDFk Greziako ekonomia arrastoan sartzea bidalitako burokratari bere mezuan –Europako Bartzordean Greziako dossiera daramaten arduradun gehiagoren izenak eskatzeaz gain– zera dio: “Agindu bezala, honi itsatsita doakizu agiri bat laburbiltzen duena zein den Lafargerren jarrera Grezian premiazkoenak diren erreforma estrukturalak”. Lau neurri ezartzea derrigorrezkoa iruditzen zaio multinazionalari.

Lehena, nagusien eta langileen arteko gatazketan bitartekaritza egiteko Greziako legediak ezarritako daukan erakundearen ordezkariak, batzorde berriak sortzea ugazaba ezagunez eta profesional ez politikoz osatuak, horrela langileek bi-

tartekaritza lanetan daukaten indarra ahuldu eta gutxieneko soldadari buruz hartu beharreko neurriak errazteko.

Bigarren eskaria, langileen kanporatzeko baldintzak malgutzea, legeak une horretan (2011) dauden moduan kanporatutakoek errazegi daukatelako auzitegiara jotzea. Kaleratzeak errazte horrek, iragartzen zuen Lafargeko ugazabak, berehalako onurak ekarri behar zizkien enpresei, zorpean itota zegoen Greziako estatuari eta, nola ez, langileei berei.

Langileak bezatzeko neurriak

Multinazionalak Greziarako eskatzen duen hirugarren neurria, sektorekako lan hitzarmenak ezabatu eta enpresa bakoitzera mugatzea. Azkenik, galera ekonomikoagatik langileak kanporatzeko eskubide osoa enpresari uztea.

2012. urtean zehar Deleplanqueren eskari guztiak bihurtu ziren lege, Grezia *salbatzeko* bigarren planaren baitan. ETUI Europako Sindikatuen Institutuak laburbildu duenez, “aldaketa estruktural horiek ondorioztat ekarri dute negoziaketa kolektiboaren zatikatze eta hondoratzea, soldaten jaitsiera drastikoa –Grezio soldata minimoa 2012an 751 eurotik 568ra jaitsi zuten– eta gizarte segurantzaren diru sarrerak jaitea”. Eta hori gutxi balitz, lan gatazketan bitartekaritza egiten zuen erakunde indar gabe utzi zuten.

2014an *El País* eta *Wall Street Journal*ek argitaratu eman zituzten NDFren

Konpainiak bere webgunean eskaintzen duen argazkian, Heracles-Lafargek Volosen duen porlandegia; atzean dauka harrobi erraldoia eta aurrean portua, ekoiztutako zementua munduan barrena esportatzeko. Lafarge-Holcim multinazionalak, berrikitan jakin denez, 2014an Estatu Islamiarrari dirua ordaindu zion Siriako ipar-ekialdeko Jalabiyen daukan faktorian bakean lanean jarraitu ahal izateko. Frantziako prentsak gaia haizaturik, Lafargeko lehendakariak aurten eman du dimisioa.

barne paper batzuk, non Greziaz okupatzen zen ekipoak onartzen baitzuen konpainia pribatuek proposatu zituztela Greziari gero *troikak* ezarriko zizkion murrizketa, pribatizazio eta beste neurri bortitzez osatutako erreformak.

Zer eman dute erreformok geroztik? Greziako Langileen Konfederazioak urrian zabaldu duen txosten baten arabera, benetan latza da Greziako ekonomiaren egoera, zer esanik ez langile eta jende xehearena, 2013ko hondoratze handi hartatik bururik jaso ezinda.

Mundua azken 80 urteko krisi ekonomiko larrienean murgildu zen 2008 harrekin alderatuz gero, inbertsioa Grezian ordukoa baino %63 txikiagoa da. "Kalkulatzen da 2008ko inbertsioen mailara ez gairela itzuliko gutxienez 2033 arte". Kontsumoa %23 apalagoa da, "eta ez da handituko gaur dauzkagun austeritate

neurriekin, baldin eta ez bada lanpostu eta soldatetan txokeko neurriren bat hartzen".

Langabezia tasak ere hirukoiztu egin dira, 2008an lanik ez zuten 99.000 herritarrek gaur 267.000 dira, 2017an langabezia tasa ofizialki %21 da. Kopuruotan ez dira kontutan hartzen *bel-tzean* edo bestelako sasi-enpleguetan ari diren behargin ugariak. Bestalde, sindikatuak ohartarazten duenez, kopuruotatik kanpo geratzen dira Europar Batasunaren laguntza programaren batekin urtean 8 hilabeteko kontratuak dauzkatenak ere.

Lanpostu prekarioen ugaritzeak ere aldaketa handiak ekarri ditu soldatetan, aldikako langileen batez besteko sarre-rak 397 eurokoak izan ziren 2016an. Denbora osoko kontratua daukaten langileen %34,7k eta orduko kontratua

daukatenen %42,13 soldata minimoa baino gutxiago kobratzen dute, 586 euro azpitik. Hori dela eta, gero eta langile gehiago bizi da txirotasun mailaren azpitik. Bitartean, estatuak zerbitzu publikoetan bezala laguntza sozialetan sekulako murrizketak egin ditu.

Grezia aktualitatearen jarraipen txukuna egiten duen *Keep Talking Greece* idatzi duenez, "langabezia handiak eta austeritateak jotako Grezian soldatak hondoratu egin dira. Nagusiek ahalik eta gutxien gastatu nahi dute soldatetan, langileak behartuta daude krisiaren aurretik pentsa ezinezkoak ziren tratuak onartzera. Nagusiek lotsarik gabe edozein legeri ezikusia eginez, eskua bete kakahuete eskaintzen diete ultimatum honekin: 'Nahi baduzu hartu, bestela utzi'. Horra langabetu etsituek errefusatu ezin duten xantaia". ■

50 urtez elkarrekin

**ZINKUNEGI
OPTIKA**

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

